

רשומות

ספר החוקים

21 בפברואר 2018

2693

ו' באדר התשע"ח

עמוד

180	חוק פתיחת קבר של קטין יוצא תימן, המזרח או הבלקן לשם זיהוי ועריכת בדיקה גנטית לקשר משפחה (הוראת שעה), התשע"ח-2018
184	חוק התקנים (תיקון מס' 13), התשע"ח-2018
188	תיקון טעות בחוק להסדר ההימורים בספורט (תיקון מס' 10), התשע"ז-2017

חוק פתיחת קבר של קטין יוצא תימן, המזרח או הבלקן לשם זיהוי ועריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה (הוראת שעה), התשע"ח-2018*

1. מטרה
- מטרתו של חוק זה לאפשר את חקר האמת בדבר מותם ומקום קבורתם של קטינים יהודים יוצאי תימן, המזרח והבלקן שהודעה על מותם נמסרה בין השנים 1948 ו-1970 לבני משפחותיהם אך לא התאפשר להם לזהותם ולהביאם לקבורה.
2. הגדרות
- בחוק זה –
- "בדיקה גנטית לקשרי משפחה" – כהגדרתה בחוק מידע גנטי שנועדה לקבוע ממצאים בדבר קשרי משפחה בין מנוח לקרובו;
- "בית המשפט" – בית המשפט לענייני משפחה;
- "דגימת DNA" – כהגדרתה בחוק מידע גנטי;
- "חברה לענייני קבורה" – כהגדרתה בתקנות שירותי הדת היהודיים (חברות לענייני קבורה), התשכ"ז-1966¹;
- "חוק מידע גנטי" – חוק מידע גנטי, התשס"א-2000²;
- "המזרח והבלקן" – מרוקו, אלג'יריה, תוניסיה, לוב, מצרים, עיראק, איראן, סוריה, לבנון, בולגריה, יוון, מקדוניה, טורקיה, אפגניסטן, אוזבקיסטן;
- "מנוח" – אחד מאלה:
- (1) קטין יהודי בן למשפחה יוצאת תימן, המזרח או הבלקן, שיש רישום במרשם האוכלוסין, הודעת פטירה או תעודת פטירה המעידים שנפטר בין השנים 1948 ו-1970;
- (2) קטין יהודי בן למשפחה יוצאת תימן, המזרח או הבלקן, שהודעה על מותו נמסרה למשפחתו על ידי מוסד רפואי או גוף ציבורי אחר בין השנים 1948 ו-1970;
- (3) קטין יהודי ששמו מופיע ברוח של ועדה ציבורית לעניין היעלמותם של ילדי תימן, המזרח והבלקן, שהיא אחת מאלה: ועדת בהלול-מינקובסקי – ועדת חקירה לגילוי ילדי תימן, ועדת שלגי – הוועדה לביורור גורל ילדי תימן הנעדרים, או ועדת כהן-קדמי – ועדת החקירה הממלכתית בעניין פרשת היעלמותם של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948 עד 1954;
- "מעבדה" – כהגדרתה בתקנות קשרי משפחה;
- "פתיחת קבר" – הזזת מצבה או כל כיסוי אחר של הקבר;
- "קרוב" – ילד, הורה, אח או אחות, וילד של אח או אחות;
- "תקנות קשרי משפחה" – תקנות מידע גנטי (עריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה, תיעוד ושמירת תוצאותיה), התש"ע-2010³.
3. צו לפתיחת קבר
- (א) על אף האמור בכל דין, בית המשפט רשאי להורות, בצו, על פתיחת קבר והוצאת גופה לשם זיהויה, ובכלל זה על לקיחת דגימת DNA מגופה לשם עריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה (להלן – צו לפתיחת קבר), בהתקיים כל אלה:

* התקבל בכנסת ביום ד' באדר התשע"ח (19 בפברואר 2018); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק הכנסת – 736, מיום ג' בחשוון התשע"ח (23 באוקטובר 2017), עמ' 2.

¹ ק"ת התשכ"ז, עמ' 136.

² ס"ח התשס"א, עמ' 62.

³ ק"ת התש"ע, עמ' 1488.

- (1) מגיש הבקשה הוא קרוב של המנוח שחלקת הקבר המיועדת לפתיחה מיוחסת אליו;
- (2) בית המשפט מצא כי הנסיבות העובדתיות של המקרה מעלות ספק בדבר זהות הגופה הקבורה בקבר שלגביו הוגשה הבקשה.
- (ב) בבוא בית המשפט לתת צו לפתיחת קבר, יביא בחשבון, בין השאר, שיקולים אלה:
- (1) קיום סיכוי להפיק מהגופה הקבורה DNA כך שאפשר יהיה לערוך בדיקה גנטית לקשרי משפחה או קיום סיכוי לברר נתונים אחרים שיסייעו בזיהוי הגופה הקבורה;
- (2) ההשפעה שעשויה להיות לפתיחת הקבר, להוצאת הגופה וללקיחת דיגמה ממנה על נפטרים אחרים הקבורים באותה חלקת קבר או בסמיכות למנוח ועל בני משפחתם מדרגה ראשונה אם יהיה צורך לחפור בחלקות קבר סמוכות; לפני מתן הצו ישמע בית המשפט את עמדתם של בני משפחה מדרגה ראשונה של נפטר אחר כאמור, ככל שאפשר לאתרום; בסעיף זה, "בן משפחה מדרגה ראשונה" – ילד, הורה, אח או אחות, או בן זוג, ובהעדרם – ילד של אח או אחות;
- (3) שיקולים הקשורים לכבוד המת;
- (4) קידום מטרתו של חוק זה.
- (ג) היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו יהיו המשיבים לבקשה למתן צו לפתיחת קבר.
- (ד) בצו לפתיחת קבר יקבע בית המשפט הוראות בעניינים אלה:
- (1) אופן פתיחת הקבר וסגירתו לאחר לקיחת דיגמת DNA, לרבות קבורה מחדש לפי נסיבות העניין;
- (2) נוכחות רופא מטעם המבקש בעת הוצאת הגופה כאמור בסעיף 6(ה), אם הוגשה בקשה לכך;
- (3) בדיקת נבדקים נוספים, ככל שבית המשפט מצא שהבדיקות נדרשות;
- (4) הוראות בעניין מסירת חוות הדעת של המעבדה לבית המשפט ולצדדים;
- (5) כל הוראה אחרת הנחוצה כדי להשיג את מטרת הבדיקה.
- (ה) התגלה במהלך הדיון בבקשה למתן צו לפתיחת קבר כי יש צורך בפתיחת יותר מקבר אחד או בהוצאת יותר מגופה אחת מקברה, ישמע בית המשפט את עמדתו של נציג שימנה הרב הראשי לישראל נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל, ויכולול בצו הוראות גם לעניין זה.
4. (א) לבקשה למתן צו לפתיחת קבר יצרף המבקש מסמכים התומכים בקיומו של ספק בדבר זהות הגופה הקבורה בקבר שלגביו הוגשה הבקשה; לעניין זה, "מסמכים" – לרבות תצהיר.
- (ב) מבקש הצו ישלח העתק מהבקשה לילדיו, להוריו ולאחיו של המנוח, ובהעדרם – לילדי אחיו של המנוח.
5. (א) על בקשה לעריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה לפי חוק זה יחול פרק ה' לחוק מידע גנטי, למעט הוראות סעיפים 128, 128ז, 128י, 128יד ו-128טו לחוק האמור, ויחולו תקנות קשרי משפחה, בשינויים המחויבים.

הגשת בקשה למתן צו לפתיחת קבר

תחולת הוראות לפי חוק מידע גנטי

(ב) על בקשה לעריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה לפי חוק זה שאחד הנבדקים בה הוא אדם שמונה לו אפוטרופוס או פסול דין, יחולו הוראות תקנות מידע גנטי (סדרי דין בהליך לאישור בדיקה גנטית בחסוי או בפסול דין), התשס"ג-2002.⁴

(ג) הורה בית המשפט על עריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה, תיערך הבדיקה במעבדה, שאליה יפנה בית המשפט את הנבדק ויש לה הידע והניסיון המתאימים, בהתאם להוראות תקנה 6 לתקנות קשרי משפחה.

(א) פתיחת קבר והחזרת גופה לקברה יתבצעו על ידי חברה לענייני קבורה שבתחום אחריותה נמצאת חלקת הקבר נושא הצו, בתיאום עם מנהל בית העלמין שבו נמצאת החלקה האמורה ובהנחייתו ההלכתית של רב שימנה הרב הראשי לישראל נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל.

6. ביצוע צו לפתיחת קבר

(ב) הוצאת גופה מקברה, העברתה למעבדה אנתרופולוגית לשם זיהוי ולקחת דגימת DNA תתבצע על ידי מומחה באנתרופולוגיה פורנזית מהמרכז הלאומי לרפואה משפטית שליד משרד הבריאות או אדם אחר שהוא מומחה באנתרופולוגיה פורנזית שמינה בית המשפט, ולפי הוראותיו; גודלה של הדגימה שתילקח יהיה מזערי ככל הניתן.

(ג) במעמד פתיחת הקבר והוצאת הגופה יישמעו כל הנוכחים להוראותיו של המומחה באנתרופולוגיה פורנזית כאמור בסעיף קטן (ב).

(ד) פתיחת קבר, הוצאת גופה מקברה והחזרתה לקבורה ייעשו בנוכחות נציג שימנה הרב הראשי לישראל נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל, וכן רשאים המבקש או בא כוחו להיות נוכחים במקום.

(ה) על אף האמור בסעיף קטן (ד), לאחר פתיחת הקבר ועד לתום שלב הוצאת הגופה, ישהו כל הנוכחים במרחק של עשרים מטרים לפחות מחלקת הקבר או במרחק אחר שקבע השר בצו; נקבע בצו לפתיחת קבר כי רופא מטעם המבקש יהיה נוכח בעת הוצאת הגופה, יהיה הרופא רשאי לשהות במרחק קרוב יותר לחלקת הקבר בתנאים שיקבע המומחה באנתרופולוגיה פורנזית; לעניין זה, "רופא" – רופא מורשה לפי פקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ז-1976.⁵

(ו) התגלה לאחר פתיחת הקבר כי באותה חלקת קבר קבור יותר מנפטר אחד או שעלה ספק אם המנוח שלגביו הוגשה הבקשה קבור באותה חלקה יחולו הוראות אלה:

(1) אם טרם החלה הוצאת הגופה – יכוסה הקבר ויפעלו לפי הוראות בית המשפט בעניין זה;

(2) אם החלה הוצאת הגופה – ימשיך המומחה באנתרופולוגיה פורנזית בהליך הוצאת הגופה, וטרם לקיחת דגימת DNA לשם עריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה, יקבע בית המשפט הוראות לעניין זה;

(3) בהחלטתו כאמור בפסקאות (1) ו-(2), ישקול בית המשפט את השיקולים למתן צו לפתיחת קבר כאמור בסעיף 3(ב), וישמע את עמדתם של בני משפחתו מדרגה ראשונה של נפטר אחר כאמור בסעיף 3(ב)(2).

(א) בכפוף להוראות כל דין, כל שריד של הגופה שהוצא מהקבר וכן הדגימות שנלקחו לעריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה יוחזרו לקבורה במועד מוקדם ככל האפשר.

7. החזרת גופה לקבורה

(ב) התגלה כי בחלקת קבר היו קבורים יותר מנפטר אחד, יובא כל אחד מהנפטרים לקבורה בקבר נפרד.

על פתיחת קבר, הוצאת גופה מקברה וקבורה מחדש לפי חוק זה לא יחולו הוראות תקנות בריאות העם (קבורה מחדש), 1941,⁶ ויחולו הוראות חוק זה.

8. אי-תחולת תקנות בעניין קבורה מחדש

⁴ ק"ת התשס"ג, עמ' 358.

⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 30, עמ' 594.

⁶ ע"ר 1941, תוס' 2, עמ' (ע) 610, (א) 727.

9. ניתן צו לפתיחת קבר וקבע בית משפט, על יסוד זיהוי גופתו של מנוח ותוצאות בדיקה גנטית לקשרי משפחה, כי יש התאמה גנטית בין המנוח לקרובו, יקבע בית המשפט גם את מותו של המנוח, אם טרם נקבע, וככל האפשר – גם את יום המוות ושעת המוות על סמך כל ראיה שהובאה לפניו בדבר הנסיבות או הזמן שבהם אירע המוות, וימסור העתק מהחלטתו לפקיד הרישום הראשי לפי סעיף 16 לחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965.⁷
10. שר הבריאות ממונה על ביצועו של חוק זה.
11. הוראות חוק זה יחולו גם על בקשות שהיו תלויות ועומדות לפני בית המשפט ביום תחילתו של חוק זה, שעניינן פתיחת קבר, הוצאת גופה מקברה ולקיחת דגימת DNA מגופה לשם עריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה, שמתקיימים בהן שאר התנאים המנויים בחוק זה.
12. (א) חוק זה יעמוד בתוקפו שנתיים מיום תחילתו.
(ב) בקשות שהוגשו לבית המשפט לפי חוק זה בתקופת תוקפו יידונו לפי הוראות חוק זה גם אחרי מועד פקיעתו.

בנימין נתניהו

ראש הממשלה ושר הבריאות

יולי יואל אדלשטיין
יושב ראש הכנסת

ראובן ריבלין
נשיא המדינה